

A photograph of a terraced vineyard in a hilly region during autumn. The rows of grapevines are covered in yellow and orange foliage, creating a vibrant pattern across the slopes. A few trees with similar autumnal colors are scattered throughout the landscape. In the background, a small village with red-roofed houses is visible on a hillside.

Биоикономиката навлиза в страната

**BE-Rural: стратегии и планове за
преход към биоикономиката с
цел подобряване на селскостопан-
ското и регионално развитие в ЕС**

Съдържание

За BE-Rural – Изграждане на опит	3
Концепция и подход	4
Оценка на потенциала на регионите с отворени иновационни платформи (OIP)	5
Иновационен регион: Стара Загора, България	8
Иновационен регион: Кюрземе и Видземе, Латвия	9
Иновационен регион: Струмица, Северна Македония	10
Иновационен регион: Лагуните Шчечин и Висла, Полша	11
Иновационен регион: Ковасна, Румъния	12
Разработване на регионални стратегии и пътни карти за биоикономиката	13
Ангажиране на местни хора	14
Партньори	16

За BE-Rural – Изграждане на опит

Развитие на биоикономиката в селските райони чрез фокусиране върху регионалните силни страни:

Европейските региони са разнообразни – икономически, екологично и културно. Тези райони са дом на множество екосистеми и ресурси, където биоикономиката има обещаващи възможности за заетост и устойчив растеж в селските райони. Този преход към нова, био-базирана регионална икономика изисква активно участие на широк спектър от заинтересовани страни и устойчиво използване на селскостопански, горски и морски екосистеми. Въз основа на тази идея BE-Rural изследва потенциала на регионалните и местните био-базирани икономики и подкрепя разработването на стратегии за биоикономика, пътни карти и бизнес модели. За тази цел проектът се фокусира върху създаването на отворени иновационни платформи (OIP) в рамките на избрани региони в пет държави: България, Латвия, Северна Македония, Полша и Румъния.

Цели: По-конкретно, проектът има следните цели:

- Напредък на иновациите в регионите
- Задействане на ангажираността
- Идентифициране и разпространение на добри практики
- Изграждане на капацитет
- Генериране на нови знания
- Проучване на бизнес модели
- Повишаване на осведомеността и разбирането

3

BE-Rural не започва от нулата

Проектът се основава на добри практики, създадени при изпълнението на проекта H2020 „Насърчаване на ангажираността на заинтересованите страни и информираността на обществото за участие в управлението на европейската биоикономика“ (BioSTEP).

BE-Rural обедини усилията си с проекта POWER4BIO, който има за цел да увеличи капацитета на регионалните и местните политици и заинтересованите страни да структурират своята биоикономика и да подкрепят появата на процъфтяващ био-базиран сектор. Проектът дава знания и подкрепя обмена на най-добри практики, както и създаването на мрежи в рамките и между регионите в целия ЕС. Съвместният документ с насоки между BE-Rural и POWER4BIO подчертава взаимодействието между двата проекта, като по този начин увеличава въздействието и засилва обхвата и значимостта на двата проекта.

Концепция и подход

Принципи

BE-Rural се основава на следните принципи, които са отразени в концептуалния подход и работния план на проекта:

- Съвместно създаване:
- Откритост и приобщаване:
- Устойчивост:
- Прозрачност:

Концепция

Общата рамка на BE-Rural се основава на **подхода на петорната спирала**, който комбинира знания и иновации, създадени от ключови заинтересовани страни от администрацията, бизнеса, академичните среди и гражданското общество в рамките на околната среда (Carayannis & Campbell, 2010).

4

Подход

BE-Rural отчита контекста и включва множество групи заинтересовани страни, които разчитат предимно на **взаимното изграждане на капацитет и** генерирането и трансфер на знания. Био-базираната икономика и началото на политическите развития в тази област изискват обединяване на знания и опит, което е в основата на концептуалния подход на BE-Rural.

Оценка на потенциала на регионите с отворени иновационни платформи (OIP)

От рибарството до розите, всеки регион има различен ресурсен потенциал. Като начало BE-Rural проучи съществуващите и наличните устойчиви технологии, потенциал от биомаса и (малки по мащаб) бизнес модели за икономика на биологична основа. Беше оценен техният потенциал за местно разгръщане в отделните региони, като се вземат предвид политическите рамки и участието на заинтересованите страни.

Въз основа на обширни изследвания, както и на резултатите от дейностите на BE-Rural, беше разработен лесен за разбиране **наръчник**, достъпен на седем национални езика, за да се преодолее настоящата липса на информация за биоикономиката в целевите региони на проекта.

В същото време регионалните партньори на BE-Rural се фокусират върху укрепване и разширяване на своите регионални мрежи за биоикономика, идентифициране и достигане до допълнителни групи заинтересовани страни.

1,097 km²

Лагуните Щечин и Висла, Полша

- **Регионален партньор:**
Национален изследователски институт по морско рибарство
- **Биоикономически потенциал:**
рибни запаси с ниска стойност, особено платика и шаран
- **Важни сектори:**
рибарство, туризъм, селско стопанство, горско стопанство

5,151 km²

Стара Загора, България

- **Регионален партньор:**
Българска стопанска камара
- **Биоикономически потенциал:**
изобилие от различни билки, маслодайна роза, лавандула, мента и валериана, овощни градини, вино, фибри, фураж, зърнени култури, зеленчукови култури
- **Важни сектори:**
земеделие, преработка и консервиране на храни, текстил, дървообработване, лозарство и винопроизводство, животновъдство, алтернативни форми на туризъм (планински, медицински, исторически)

Полша

935 km²

Струмица, Северна Македония

- **Регионален партньор:**
Международен център за устойчиво развитие на енергийни, водни и екологични системи – македонска секция (SDEWES-Скопие)
- **Биоикономически потенциал:**
зеленчуци (чушки, пъпеши, картофи, домати, зеле, краставици), зърнени култури (пшеница, царевица, ечемик), фуражни култури (репей, детелина, люцерна), промишлени растения (тютюн)
- **Важни сектори:**
земеделие, ранно градинарство, лозарство, отглеждане на плодове, животновъдство, промишленост (храни, дървесина, минно дело, строителство, металообработване, електричество, текстил), туризъм и обществено хранене

15,257 km²

Видземе и Кюрземе, Латвия

- › Регионален партньор:
Латвийският държавен изследователски горски институт
- › Биоикономически потенциал:
дървесина, свръхрастеж в изоставени земеделски земи, многогодишни треви
- › Важни сектори:
горско стопанство, земеделие, рибарство, производство на храни, транспорт, логистика

3,705 km²

Ковасна, Румъния

- › Регионален партньор:
Институт за икономическо прогнозиране
- › Биоикономика:
дървесина, рапица, зърнени храни, добитък, минерална вода
- › Важни сектори:
земеделие, горско стопанство, рибарство и аквакултури, животновъдство, машини и селскостопанска техника, дървообработваща и мебелна промишленост, текстил, облекло и трикотаж, хранително -вкусова промишленост, туризъм

Иновационен регион: България, Стара Загора

8

Стара Загора, разположена в централната южна част на България, има разнообразна икономика и много неизследван бизнес потенциал – особено по отношение на кръговата био-базирана икономика. Мекият климат и богатите почви са благоприятни за отглеждане на различни земеделски култури. Зърнени култури, слънчоглед, памук и зеленчуци, както и овощни градини и лозя се отглеждат главно в южните равнини. Районът предлага благоприятни условия за отглеждане на маслодайни растения и производство на етерични масла. В долината се отглеждат и обработват не само маслодайни рози, но и лавандула, мента и валериана. В района също има изобилие от различни билки, които се използват до известна степен в по-нататъшни процеси, като например за козметичната, фармацевтичната, хранително-вкусовата промишленост. Потенциалът се крие в по-доброто използване на наличните ресурси, както и в разработването или прилагането на нови технологии. Понастоящем повечето от остатъците се използват за компост, въпреки че са богати на различни елементи и могат да бъдат допълнително преработени. Съществен потенциал се крие в реализацията на биомаса от лозя, етерични масла и билкови растения в хранително-вкусовата, козметичната и фармацевтичната промишленост.

Национални и регионални стратегии за биоикономика

Република България засега няма стратегия за биоикономика. В момента се изготвя стратегия за региона на Стара Загора, но се нуждае от допълнителен тласък и политическа подкрепа, за да бъде финализирана.

Иновационен регион: Латвия, Видземе и Кюрземе

Регионът за планиране Видземе (VPR), разположен в североизточната част на Латвия, е най-големият регион за планиране в Латвия и до голяма степен покрит от гори – в момента 52% с тенденция за нарастване през последните години. Земеделската земя обхваща около 34% от територията. Като цяло регионът се характеризира с ниска плътност на застрояване и голям дял естествени пейзажи с ниско въздействие от човека. В регион Видземе 15,8% е дялът на първичния сектор (земеделие, горско стопанство, рибарство) и е най-висок сред всички региони в страната. Най-високата добавена стойност в региона се генерира от производството, селското стопанство, горското стопанство, риболова, търговията на едро и дребно.

Регионът за планиране на Кюрземе (KPR), в западната част на Латвия, също е покрит до голяма степен от гори – в момента 54% с тенденция за нарастване през последните години. Земеделската земя обхваща около 32% от територията. Регионът Кюрземе има най-дългата морска граница в страната - морски бряг дълъг 350 км – с плажове, стръмни брегове, дюни, крайбрежни села и градове, предоставящи голямо разнообразие от природа и културни пейзажи. Над 90% от всички населени места в Кюрземе са чифлици.

9

В рамките на BE-Rural акцентът е върху потенциала на странични продукти от управлението на горите, като например прореждане на млади горски насаждения и бързооборотни дървесни култури. Екипът допълнително проучва стойността на агролесовъдните системи на многогодишни треви и производството на сено или семена от трева.

Национална и регионална стратегия за биоикономика

През 2017 г. латвийското правителство публикува специална национална стратегия за биоикономика до 2030 г. (LIBRA).

Иновационен регион: Северна Македония, Струмица

Район Струмица, разположен в югоизточната част на Северна Македония, близо до България и Гърция, се състои от четири общини - Струмица, Босилово, Василево и Ново село. От гледна точка на биоикономиката благоприятните климатични условия правят региона най-големия производител и износител на селскостопански продукти в страната. Използването на земеделските остатъци като възобновяем източник на енергия има потенциал да стимулира биоикономиката и да добави стойност за региона. В рамките на проекта BE-Rural, един от акцентите е енергийното преобразуване на материали от биомаса, образувани в селскостопански площи или ферми, както и тези, образувани при преработката на селскостопански продукти. В момента се появяват нови икономически ниши и общините са заинтересовани от общо икономическо развитие.

10

Национални и регионални стратегии за биоикономика

Северна Македония и Струмица все още не са публикували специални стратегии за биоикономика. Съществуващите местни стратегии за икономическо развитие и програми за енергийна ефективност осигуряват солидна основа за разработване на бъдещи, специализирани стратегии за биоикономика.

Процесът на интелигентна специализация (S3) в Северна Македония започна през март 2018 г. и страната възнамерява да приеме своя стратегия през 2021 г., като следва методологичната рамка на Съвместните изследователски центрове (JRC) за интелигентна специализация в страните обхванати от процеса на разширяване на ЕС и съседните държави. Предвижда се подобрене с разработването на нова стратегия за местно икономическо развитие с акцент върху биоикономиката, кръговата икономика и устойчивостта. Тази стратегия би могла да послужи като базова точка за разработването на пътна карта за биоикономиката за района на Струмица.

Иновационен регион: Полша, Лагуна Щечин и Лагуна Висла

В Полша проектът BE-Rural обхваща два отделни региона със сходни икономики-лагуните Щечин и Висла. И двата региона са разположени в крайбрежните зони в периферията на относително големи градове (съответно Щечин и Елбланг). И в двата случая зоната за риболов е разделена от държавна граница – лагуната Щечин граничи с Европейския съюз (Мекленбург -Западна Померания, Германия), а повече от половината от територията на лагуната Висла принадлежи на Русия. В момента няма съвместен план за трансгранично управление на водите между Полша и Русия.

Няколко местни групи за действие в областта на рибарството (МИРГ) съществуват и в двата региона и предоставят отлична отправна точка за по-тясно сътрудничество за по-добро използване на видовете риби с ниска стойност, населяващи лагуните. Районът на лагуната Щечин е заобиколен от четири общини, представени от ФЛАГ „Zalew Szczeciński” и две непресъединени общини. Регионът на лагуната Висла е заобиколен от три крайбрежни общини, представени от ФЛАГ „Rybacka Brać Mierzei” и три общини, представени от ФЛАГ „Zalew Wiślaný”. Като цяло повече от 200 000 души обитават селските райони, които основно работят в областта на рибарството или туризма.

11

Национални и регионални стратегии за биоикономика

Полша няма национална стратегия за биоикономика, но развитието на биоикономиката е споменато в „Регионалната стратегия за развитие на интелигентната специализация в Западнопоморско воеводство” (Щечинска лагуна).

Иновационен регион: Румъния, Ковасна

Окръг Ковасна, разположен в Трансилвания, в източните Карпати, в централна Румъния и част от региона Центру, е окръг с минерални води (Valcele, Perla Covasnei, Bodoc, Biborteni, Sugas, Malnas и др.). Изворите на минерална вода в спа курортите на окръга се използват за лечение на храносмилателни заболявания, хранителни заболявания и сърдечно – съдови заболявания.

Ковасна също е окръг на горите. Разположен в Карпатите, повече от половината от площта на окръга е покрита с гори. С регионалния клъстер PRO WOOD регионът има собствен клъстер в сектора на дървообработването и мебелите. Друга възможност се крие в използването на дървесни отпадъци за зелена енергия. Освен PRO WOOD, Ковасна има и други успешни зелени клъстери като: Зелена енергия, Трансилвански текстил и мода, Трансилвански балнеотуризъм и Селскостопански храни Ковасна. Надграждайки върху съществуващите партньорства и клъстери, все още има голям потенциал за по-нататъшно развитие на индустрията и за устойчиво и по-ефективно използване на регионалните ресурси. Въз основа на съществуващите партньорства и клъстери все още има голям потенциал за по-нататъшно развитие на индустрията и устойчиво и по-ефективно използване на регионалните ресурси.

Екипът на BE-Rural се фокусира върху проучването на фрагментираните вериги на стойността и върху това как да се приложи концепцията за кръгова икономика на биологична основа в индустриалните сектори на региона (т.е. дървесина и мебели, текстил, агро-храни, машиностроене, зелена енергия). Друг акцент е разработването на недостатъчно използваната биомаса, като части от растения, дървесни отпадъци и въздействието им за решаване на социалните проблеми (напр. безработица в селските райони или маргинализирани общности).

Национални и регионални стратегии за биоикономика

Румъния няма национална стратегия за биоикономика, но развитието на биоикономиката е споменато в Стратегията за интелигентна специализация (RIS3) на Региона Центру за периода 2014–2020 г. RIS3 на Центру (2021–2027) разглежда 5 междусекторни теми, включително темата за устойчива икономика, със следните три подразделения: а) икономика на сътрудничество, б) кръгова икономика, в) местни вериги на стойността. вен това препратки към биоикономиката са направени в Регионалния план за развитие на региона Центру 2021–2027. Тази междусекторна регионална тенденция е в съответствие с националните усилия, в които се включват няколко правителствени институции, като Министерството на устойчивото развитие, Министерство на земеделието, Министерство на околната среда и Министерство на икономиката.

Разработване на регионални стратегии и пътни карти за биоикономиката

Въз основа на генерираните знания ключови местни заинтересовани страни се обединяват в работни групи на заинтересованите страни, за да обсъдят регионалния потенциал и да разработят био-базирани стратегии и пътни карти. Заедно с новатори на биологична основа, BE-Rural анализира пазарните нужди и местните условия и идентифицира обещаващи (дребномащабни) бизнес модели.

По -нататъшните дейности включват домакинство на десетки семинари за обмен на знания и изграждане на капацитет, както и тематични, помагачи за мобилизирането на стотици местни регионални заинтересовани страни в публичния и административния сектор, бизнеса, научните изследвания, образованието и гражданското общество в регионите на OIP. За да запази импулса и да осигури широка подкрепа за по -нататъшното развитие на избраните регионални био-икономики, обменът се консолидира в „Мрежа на знанията“, в която най -добрите практики от регионите се споделят на междурегионално ниво.

Заедно тези мерки допринасят за формулирането на био-базирани стратегии и пътни карти и създаването на постоянни регионални групи от заинтересовани страни в областта на биоикономиката.

13

Образователни събития

Семинари за изграждане на капацитет

Семинари за изграждане на капацитет в научноизследователската и развойна дейност

Лятно училище за преподаватели

Временни магазини за продукти на биоикономиката

Семинар за политики и конференции

Ангажиране на местни хора

Успоредно с тези дейности, временни магазини за продукти на биоикономиката и образователни събития помагат за информирането и ангажирането на заинтересованите граждани. Широката ангажираност е в основата на BE-Rural. Гражданите, учителите и учениците се включват чрез иновативни формати, като например временните магазини, образователни семинари, летни училища или уебинари. Целта на тези събития е да стимулират разбирането и интереса за подкрепа на развитието на биоикономиката в региона. Тези ангажиращи дейности спомагат за осъществяването на биоикономиката чрез въвеждане на действителни продукти на биологична основа; те информират хората за сложните икономически, екологични и обществени възможности и предизвикателства на биоикономиката; и изясняват нейната връзка и значимост за текущия дебат за устойчивост (ЦУР на ООН).

Примерите включват разработване на поредица образователни материали за учители и превеждането им на езиците на петте региона на OIP, организирани на тридневно лятно училище по устойчивост и биоикономика, десетки образователни събития и временни био-базирани магазини в регионите на OIP.

14

Семинар за обмен на знания и изграждане на капацитет, Румъния

Заседание на работната група на заинтересованите страни, Северна Македония

Семинар за потенциала на кръговата биоикономика, Полша

Временен магазин за продукти на биоикономиката, Латвия

Образователно събитие, Полша

Образователно събитие, България

Образователно събитие, Латвия

Семинар за образователни материали, Великобритания

Регионален клъстерен семинар, Румъния

Семинар за обмен на знания и изграждане на капацитет, България

BE-Rural представяне на седмицата на иновациите във Видземе, Латвия

Семинар за обмен на знания и изграждане на капацитет, Румъния

Присъедини се към нас!

Широката ангажираност е в центъра на BE-Rural. Гражданите, учителите и учениците ще бъдат включени чрез иновативни формати като временни магазини, образователни семинари, летни училища или уебинари. Освен това заинтересованите страни в областта на биоикономиката и местните ключови участници от академичните среди, бизнеса, администрацията и гражданското общество ще се събират, за да обсъдят регионалния потенциал и да разработят био-базирани стратегии и пътни карти.

Посетете нашия уебсайт и се регистрирайте за нашия бюлетин, за да сте в крак с времето и да се присъедините към нашите събития.

Партньори

Контакти на Екипа за управление на проекта

Holger Gerdes | Ecologic Institute
Pfalzburger Strasse 43/44, 10717 Berlin
holger.gerdes@ecologic.eu
Phone: +49 30 86880148

Повече информация:
www.be-rural.eu

Последвайте ни или се свържете с нас чрез социалните медии

twitter.com/BE_Rural
 [instagram.com/BE_Rural/](https://www.instagram.com/BE_Rural/)

[facebook.com/BioEconomy.Rural/](https://www.facebook.com/BioEconomy.Rural/)
 [linkedin.com/company/beruralproject](https://www.linkedin.com/company/beruralproject)

Този проект се финансира по програмата за изследвания и иновации на Европейския съюз „Хоризонт 2020“, съгласно грантово споразумение No 818478.